

SIILIN SANOMAT

KAUSI 4 ALKOI

Siilinjärven oma paikallislehti – kirkonkylästä Pöljälle, Kuuslahdesta Toivalaan

MAANANTAINA 4. TAMMIKUUTA 1988

NRO 1

1. VUOSIKERTA

3,50 MK

KAUSI 4 · SIILINJÄRVI

Neljäs kausi ajetaan Harjamäessä

Kausi 4 alkoi. Ylästön Ratatoimikunnan valitsema HARJAMÄKI 1 kiertää Vesijärventietä ja Harjamäentietä. Kierros on 2,4 kilometriä, autonä on uusi SUORA, ja ennätyslista alkoi alusta.

SIILINJÄRVI SIILINJÄRVEN VUORO ON TULLUT. YLÄSTÖN Ratatoimikunta kiersi kunnan joulun välipäivinä ja päätyi Harjamäkeen. Rata kulkee Vesijärventietä ja Harjamäentietä pitkin, ja välissä on mutka, jonka Ratatoimikunta on nimennyt Tsikaaniksi.

– Siilinjärvellä on kaikkea: teollisuutta, maaseutua, hävittäjiä ja laskettelua. Ylästössä meillä oli ufo, mutta täällä on kaivos, totesi Mantti Anttila, joka saapui mittanauhan kanssa. Kisan kärki sivu 2, rata sivu 3, SUORA sivu 4.

Lähtöruudut Harjamäessä. Takana rengasvallit ja katsomot. Kuva: Siilin Sanomat

Kaivosmies: ”Pelistä puuttuu malmi”

Sivu 6

Rissalan hävittäjät ja Pöljän mopot

Sivu 8

Kasurila – uusi rinne, iso unelma

Sivu 9

Huvikummulle SUOMIRALLI-ilta?

Sivu 11

Kisa alkoi kovana: Mopsi87 johtaa, mestari vanhakoira 0,066 perässä

Sivu 2 · myös yleisöpalaute

KAUSI 4 · KISA

Kisa alkoi kovana: Mopsi87 johtaa, mestari 0,066 perässä

HARJAMÄKI 1 ehti olla auki vain illan, ja kärjen erot ovat jo sekunnin kymmenyksissä. Ensimmäisenä päivänä listalle ajoi yksitoista kuskia.

SUORA Harjamäen pisimmällä suoralla 240 km/h:n vauhdissa. Liekit eivät tuo kymmenyksiä, mutta näyttävät hyvältä. **Kuva: Siilin Sanomat**

KAUSI 4 · KÄRKI 21.10.

- 1. Mopsi87 1.01,015
- 2. vanhakoira 1.01,081
- 3. simppe 1.01,571
- 4. Pekka Vainio 1.01,788
- 5. Minardi87 1.02,499
- 6. cräktiikeri 1.03,721
- 7. satajet2 1.04,004
- 8. ANBA 1.04,604
- 9. Kahvi Kiisu 1.04,904
- 10. kake 1.10,570

SIILINJÄRVI KAUDEN 4 ENSIMMÄINEN ILTA Harjamäessä oli kova. Mopsi87 ajoi kärkeen ajalla 1.01,015. Kolmoskauden mestari vanhakoira jäi vain 0,066 sekuntia jälkeen, ja kolmantena on simppe.

– Ylästössä sain pallille lasimopsien kanssa. Täällä tarvitaan isompi hylly,

Mopsi87 kommentoi.

Pekka Vainio on taas neljäs, 0,217 sekuntia pallilta. – Aika on illuusio. Neljäs sija alkaa olla perinne, Vainio sanoi piimälasi kädessä.

Mantti Anttila laski, että kolmen kärjen ero mahtuu yhteen Tsikaanin mutkaan. –

SUORA kiihtyy hitaasti. Joka mutkasta ulostulo näkyy maalissa. Haluan telemetrian jokaisesta ulostulosta. Ja sykkeen.

Parko Markkinen myy jo KAUSI 4 -pipoja ja Harjamäki-postikortteja. – Siilinjärvi on brändi, hän sanoo.

Yleisöpalaute: ”Firefoxilla sivu ei aukea”

LUKIJÄ KIRJOITTA: FIREFOXILLA KOKO SIVU EI AUKEA.

Kolmiulotteinen moottori ei ilmeisesti lataudu lainkaan, ja peli jää alkulatausrutuun.

Ratatoimikunta vastaa: Kiitos viestistä! Kokeilimme: tuoreella Firefoxilla peli aukeaa normaalisti, joten vika on todennäköisesti selaimen asetuksissa. Peli jää virityskuvaan, jos Firefox ei anna 3D-grafiikkaa (WebGL) tai jokin lisäosa estää pelin tiedostot.

Kokeile näin: laita Firefoxin asetuksista laitteistokiihdytys päälle ja käynnistä selain uudelleen. Katso osoitteesta about:support,

toimiiko WebGL. Jos käytössä on mainosten tai skriptien estäjä, salli pelin sivu ja cdnjs.cloudflare.com, josta 3D-moottori tulee, tai kokeile yksityisessä ikkunassa. Firefoxin pitää olla vähintään versio 112.

Jos mikään ei auta, kirjoita uudestaan ja kerro Firefoxin versio, niin katsotaan lisää.

Toimituksen huomautus: Siilin Sanomat ei tunne Firefoxia.

Mantti Anttilan mukaan kyse on ketusta, joka osaa tietokoneen. Lukijoiden kirjeet julkaistaan, kun Ratatoimikunta on vastannut.

KAUSI 4 · RATA

HARJAMÄKI 1: Vesijärventie, Harjamäentie – ja Tsikaani

Kauden 4 rata on 2 423 metriä pitkä, ja korkeuseroa kertyy kolmisenkymmentä metriä. Väliaikoja on seitsemän. Suorat ovat pitkiä, ja niiden välissä on mutka, jota kukaan ei vielä osaa.

Harjamäki ylhäältä: radan lenkki ja 1980-luvun omakotitalot. Uudempia taloja ei vielä ole. **Kuva: Siilin Sanomat**

HARJAMÄKI 1

- Pituus 2 423 m
- Korkeusero noin 30 m
- 7 väliaikapistettä
- Vesijärventie – Harjamäentie
- Tsikaani: Ratatoimikunnan oma mutka
- Auto: SUORA, 250 km/h
- Dragsterirata koillisessa metsässä

Pitkä suora Harjamäentiellä. **Kuva: Siilin Sanomat**

SIILINJÄRVI HARJAMÄKI VALITTIIN, koska siinä on kaikkea, mitä rallirata tarvitsee: pitkiä suoria, mäkii, kapeita omakotitalokatuja ja leveä pääkatu. Ratatoimikunta karsi kartasta kaikki myöhemmin rakennetut kadut ja talot, joten Harjamäki näyttää siltä kuin 1980-luvulla.

Lenkki kulkee Vesijärventietä ja Harjamäentietä. Pääkadulla Pökö ei pysy perässä, joten kaudelle tehtiin oma auto, SUORA. Ratatoimikunnan piirtämä Tsikaani-mutka katkaisee pisimmän

Rengasvallit ja katsojat mutkassa. **Kuva: Siilin Sanomat**

suoran. – Siinä erotetaan rohkeat ja viisaat. Rohkeat menevät suoraan rengasvalliin, Mantti Anttila kertoo.

Harjamäentien varrella on myös kunnan historiaa: tien varrella on Harjamäen sairaala-alue, ja samaa tietä ajetaan Lujabetonin tehtaalle. Ratatoimikunta on sopinut, että ralli pysyy yleisillä teillä. Sairaala-alueen pihoilta ja puistoihin ei ajeta.

Mantti Anttila mittasi radan ensimmäisenä. Korkeusero on noin 30 metriä, ja nousua kertyy kierroksella 37

Viimeinen mutka ennen maalia. **Kuva: Siilin Sanomat**

metriä. – Ylästössä mäet olivat liioiteltuja. Täällä ne ovat oikeita ja vähän liioiteltuja, hän sanoo. – Tarvitsen telemetrian heti, kun ensimmäinen kierros on ajettu.

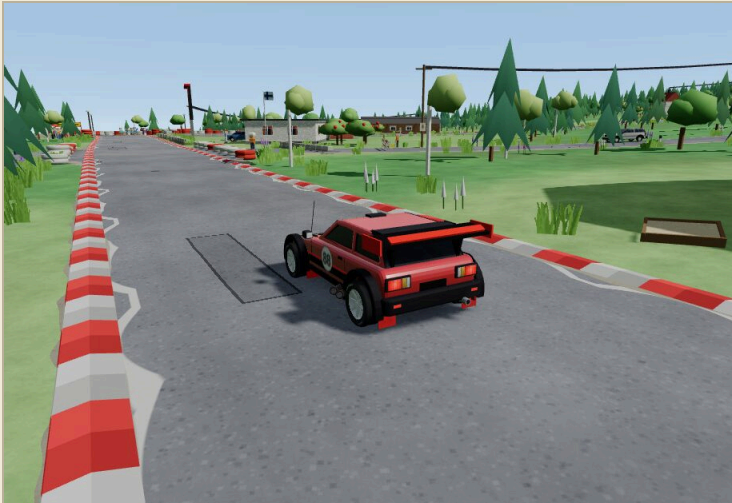
Kunnanvaltuutettu Toivo Juntunen on tyytyväinen. – Harjamäki on nyt matkailukohde. Tähän tarvitaan opasteet, katsomo ja kahvio. Kuka maksaa sähköt?

Rata avattiin 21. lokakuuta. Ennätyslista alkoi tyhjästä, ja kauden 3 ajat ovat kihahistoriassa. Kolmoskauden Ylästössä voitti vanhakoira ajalla 44,096.

KAUSI 4 · AUTO

SUORA: 250 km/h – kunhan mutkasta pääsee ulos

Harjamäen pitkille suorille tarvittiin auto, joka ei hengästy sadassakaan. SUORA kiihtyy rauhallisesti mutta ei hiivu: huippunopeus 250 km/h tulee noin 16 sekunnissa. Siksi mutkasta ulostulo ratkaisee.

SUORA: takasiipi punaisine päätylevyineen ja kromiset sivuputket takapyörien edessä. Kuva: Siilin Sanomat

SUORA

- 0–100 km/h noin 3,9 s
- 200 km/h noin 11 sekunnissa
- 250 km/h noin 16 sekunnissa
- Pidemmät vaihteet, mittari 260
- Takasiipi ja 4 kromista sivuputkea
- Liekit yli 60 km/h, sininen ydin yli 220 km/h

SIILINJÄRVI PÖKÖ ON HYVÄ AUTO YLÄSTÖN mutkiin, mutta Harjamäentiellä sen huippunopeus loppuu kesken suoran. Kaudelle 4 rakennettiin siksi SUORA. Se ei lähde kuin Pökö, mutta ei hiivu. Kun mutkasta pääsee ulos hyvällä vauhdilla, koko suora on voitettu.

Ulkonäkö kertoo, mihin auto on tehty. Takana on siipi punaisine päätylevyineen, ja takapyörien edessä kulkee kaksi kromista putkea kummallakin puolella. Kun kaasu on pohjassa yli 60 km/h:n

vauhdissa, putkista lähtee liekkejä. Yli 220 km/h:n nopeudessa liekin ydin muuttuu sinivalkoiseksi, ja kun kaasun nostaa kovassa vauhdissa, putkista leimahtaa ja lentää kipinöitä.

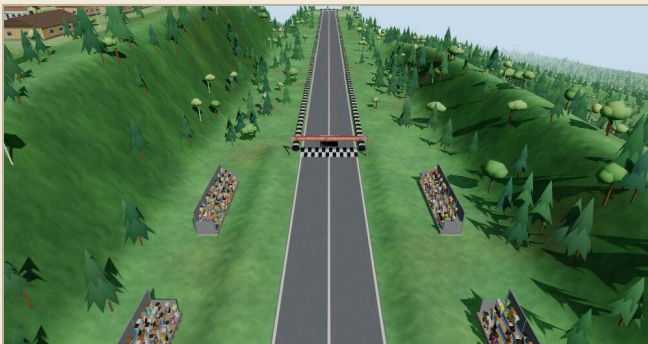
Ajettavuus on sama kuin ennen: liekit ovat koristetta, eivät lisätehoa. – Liekit eivät tuo yhtään kymmenystä, mutta kuski luulee niin, ja se tuo kaksi, Manti Anttila analysoi.

Betonimestari Raimo Tikkanen kävi katsomassa autoa ja vertasi sitä omaan

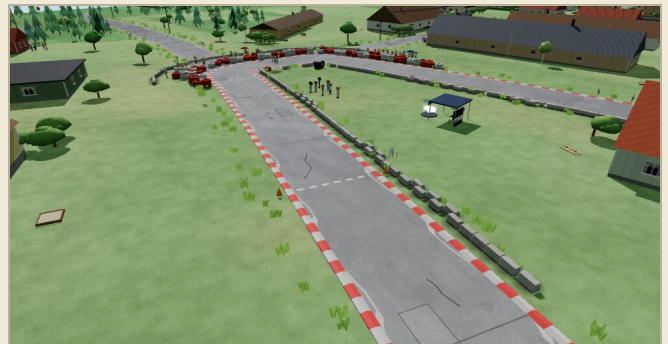
ideaansa. – Betoni-Pökö kulkisi 31 km/h. Tämä kulkee 250. Ero on selvä, mutta kumpi kestää rengasvallin? Kysymys jäi vastausta vaille.

Harjamäessä on myös dragsterirata. Se myötäilee koillisen metsän mäkistä maastoa, ja katsomot ovat rinteessä kummallakin puolella.

Parko Markkinen myy jo SUORA-tarroja. – Liekitarra kylkeen, viisi markkaa. Ei tuo nopeutta, mutta tuo itsetuntoa.

Dragsterirata myötäilee metsän rinnettä. Katsomot ovat kummallakin puolella. Kuva: Siilin Sanomat

SUORAlle on tilaa: rata jatkuu kohti kylää. Kuva: Siilin Sanomat

KAUSI 4 · KYLÄ

Ylästön tutut paikat muuttivat Harjamäkeen

K-kauppa, pitseria, ES-koju, poliisiasema, törmäysrata, Mantin telta ja huoltoalue – kaikki löysivät Harjamäestä uuden paikan. Kylän asukkaat ihmettelevät, mistä kaikki tulivat yhdessä yössä.

K-kauppa sai Harjamäessä oman parkkipaikan. Kuva: Siilin Sanomat

Pizzeria Ylästö avasi Harjamäen sivuliikkeen. Kuva: Siilin Sanomat

SIILINJÄRVI HARJAMÄKELÄISET HERÄSIVÄT joulun jälkeisenä aamuna outoon näkyyn. Mäen päälle oli ilmestynyt K-kauppa parkkipaikoineen, ja kulman takana oli pitseria. Urheilukentän laidalla seiso ES-koju kaiuttimineen, ja metsän reunassa odotti huoltoalue teltoineen.

Kaikki ovat tuttuja Ylästöstä. Ratatoimikunta asetteli ne Harjamäen kartalle käsin, jotta rata ja kylä toimivat yhdessä. Poliisiasema ja törmäystestirata

saivat omat paikkansa, ja Mantti Anttilan kisaviritysteltta siirtyi lähdön lähelle.

– Pitseriaa ei ollut täällä eilen, ihmetteli eräs harjamäkeläinen. – Tänään se on. Ja pizza on hyvää. En kysy enempää.

Pöljän kyläkirjeenvaihtaja Kyllikki Pippurinen suhtautuu muuttoon varauksella. – Ensin he tuovat pitserian, sitten ES-kojun. Kohta Pöljällä on ufo. Me pärjäsimme 400 vuotta ilman.

Arvo Pasanen kaivokselta kävi tarkistamassa, tuliko mukana dumpperi. Ei tullut. – Pitseria tuli mutta malmi ei. Prioriteetit ovat väärin, hän toteaa.

Parko Markkinen on avannut kojun K-kaupan parkkipaikalle. Ensimmäisenä päivänä myydyimmät tuotteet olivat korvatulpat, liekkitarra ja Harjamäkipipo.

ES-koju urheilukentän laidalla. Tuplavauhti 40 sekunniksi, kuten Ylästössäkin. Kuva: Siilin Sanomat

KAUSI 4 · TAUSTA

Neljä Siilinjärveä samassa kunnassa

Siilinjärvi ei ole pelkkä savolainen maalaiskunta. Kymmenen kilometrin säteellä on avolouhos, tanssilava, hävittäjäkenttä, sairaala-alue, hiihtokeskus ja hevostalli. Rallikuskille se tarkoittaa neljää täysin erilaista maailmaa.

Neljä Siilinjärveä alkoi asemalta. Savon radan varteen kasvoi kirkonkylä, kaivos ja tehtaات tulivat koilliseen, kylät jäivät pohjoiseen ja länteen, ja uusi Siilinjärvi rakentuu etelään Kasurilasta Vuorelaan. **Kuva: Siilin Sanomat**

SIILINJÄRVI YLÄSTÖN RATATOIMIKUNTA KIERSI JOULUN välipäivinä koko kunnan Pökö-autolla.

Matkamittariin kertyi 412 kilometriä, ja kolme kertaa auto käännettiin ympäri soratien päässä, jossa tie loppui maitolaituriin.

– Ylästössä kaikki oli yhdessä kylässä. Täällä kylän ja teollisuuden välissä on hiekkamonttuja, harjuja ja peltoaukeita, kertoi Ratatoimikunnan edustaja. – Rallissa se on hyvä asia. Kuski ei tiedä, onko seuraavan mutkan takana lehmä vai dumpperi.

Siilinjärven väkiluku on kasvanut nopeasti. Kunnan asukasluku nousi 1960-luvulla vajaasta 8 000:sta 10 000:een ja 1970-luvulla 15 000:een. Kasvu tuli tehtaista, kaivoksesta, Lujabetonista, Harjamäen sairaalasta ja Rissalan lentokentästä. Kun muualta Savosta muutettiin Ruotsiin, Siilinjärvelle muutettiin töihin.

**1 · TEOLLINEN
SIILINJÄRVI**

- Rikkihappo Oy:n (nyk. Kemira) tehtaot Kuuslahdessa vuodesta 1969
- Apatiittikaivos vihittiin maaliskuussa 1980
- Lujabetoni vuodesta 1953, sora ja elementit
- Kuorma-autoja, työmatkabusseja, vuorot vaihtuvat

2 · KIRKONKYLÄ

- Asematie, vanha liikekeskus ja Kino Takala
- Uusi keskusta harjulle 1970–80-lukujen taitteessa
- Kunnantalo, pankit, Esso ja Shell
- Viitostie ohittaa vanhan keskustan 1960-luvulta

**3 · KYLIEN
SIILINJÄRVI**

- Pöljä: kivikauden keramiikka ja oma pysäkki vuodesta 1902
- Kasurila: kunnan vanhin pääkylä, mainittu jo 1561
- Kuuslahti, Kehvo, Toivala: rannat, pellot ja seurojentalot
- Soratiet, maitolaiturit ja kyläkoulut

4 · UUSI SIILINJÄRVI

- Kasurilan hiihtokeskus avattiin joulukuussa 1986
- Ahmon urheilualue vanhalle soranottopaikalle
- Vuorela kasvoi pelloista kaupunginosaksi vuodesta 1966
- Tarinaharjulle suunnitellaan golfkenttää

SIILINJÄRVI RALLIMAAILMASSA NÄMÄ NELJÄ Siilinjärveä halutaan pitää erillään mutta lähellä toisiaan. Kirkonkylän asfaltilta pääsee kahdessa minuutissa soratielle, ja soratieltä näkyy kaivoksen kipsivuori. Hävittäjien ääni kuuluu kaikkialle.

Kaikki eivät ole yhtä innostuneita. Pöljän kyläkirjeenvaihtaja Kyllikki Pippurinen

muistuttaa, että Pöljällä tiet ovat olleet ennenkin ahkerassa käytössä. – Sandels marssi täältä edestakaisin vuonna 1808. Kyllä me yksi punainen auto kestetään.

Mantti Anttila on jo jakanut kunnan sektoreihin. – Teollisuussektori on nopea mutta pölyinen. Kirkonkylä on tiukka. Kylissä on hyppymäkiä, joita kukaan ei

ole merkinnyt karttaan. Kasurila on tulevaisuus. Tarvitsen lisää dataa.

Parko Markkinen puolestaan on vuokrannut kojun Asematien varresta. – Neljä Siilinjärveä, neljä tuotetta: kaivosmiehen eväsrasia, kirkonkylän kahvikuppi, Pöljän pipo ja Kasurilan otsalamppu. Paketti 49 markkaa.

– Kuski ei tiedä, onko seuraavan mutkan takana lehmä vai dumpperi.

VANHAN TIEN VARRELTA · OSA 1

Tie, jonka varrelle kunta kasvoi

Ennen rallia tällä tiellä kulkivat hevoskärryt, Sandelsin joukot ja Kuopion ja Oulun välinen posti. Juttusarja kulkee Siilinjärven vanhoja teitä pitkin ja kysyy, mitä niiden varrella on tapahtunut.

Harjun kupeessa kulkeva tielinja on vanhempi kuin kunta. Isäntä vilkuttaa, maitolaiturilla odottavat tonkat, ja Pökö mahtuu tielle hyvin – kunhan pysyy omalla puolellaan. **Kuva: Siilin Sanomat**

Pöljän kyltti vanhan tien varressa. Kyllikki Pippurinen myy savipatoja pihalla, ja kylän nimi pysyy samana – Pippurilaksi sitä ei muutettu. **Kuva: Siilin Sanomat**

SIILINJÄRVI SIILINJÄRVEN TIET EIVÄT OLE sattumaa. Jo 1600-luvulla hahmottunut Savon päätie kulki Savonlinnasta Iisalmeen nykyisen kunnan läpi: Toivalansalmesta Uuhimäen yli ja harjujonoa myötäillen Kasurilan kautta pohjoiseen. Kasurilan isojakokarttaan 1770-luvulla piirretty tielinja ”Vägen till Uleåborg” seuraa yllättävän tarkasti myöhempää Viitostietä.

Tie toi kylille sekä kauppaa että sotaa. Isonvihan aikana 1700-luvun alussa tienvarsiväki pakeni piilopirtteihin, ja talot autioituivat. Suomen sodassa 1808 Sandels joukkoineen marssi tietä edestakaisin, ja venäläisillä oli leiri Kasurilassa. Kasurilan koulun läheltä on löydetty venäläisiä kolikoita.

Uuden aikakauden toi rautatie. Savon radan jatko-osa Kuopiosta Iisalmeen

valmistui vuonna 1902. Aseman paikaksi kaavailtiin ensin Kasurilaa, mutta lopulta asema rakennettiin kohtaan, jossa tiet jo valmiiksi risteilivät. Siitä tuli kirkonkylän keskus, ja Asematie oli osa vanhaa Kuopion ja Oulun välistä maantietä. Kunnan alueella oli asemat kirkonkylässä ja Toivalassa, pysäkki Pöljällä ja kaksitoista seisaketta.

Siilinjärven kunta aloitti toimintansa vuoden 1925 alussa. Se koottiin kolmen kunnan – Kuopion maalaiskunnan, Nilsian ja Maaningan – reunakylistä, joille kirkonkylä ja asema olivat lähempänä kuin oma pitäjä. Pöljäläiset irtautuivat Maaningasta mielellään, sillä he olivat tottuneet hoitamaan asioitaan rautateitse. Toivalassa vastustettiin eniten, koska raja jakoi kylän kahtia. Seurakunta oli perustettu jo 1908, aluksi nimellä Kasurilan seurakunta.

1960-luvun alussa Viitostie linjattiin uudelleen, eikä vanha keskusta enää ollut valtatie varrella. Uusi liikekeskus kaivettiin harjuun 1970- ja 1980-lukujen taitteessa. Vanha Asematie jäi muistuttamaan alakylän loistonpäivistä.

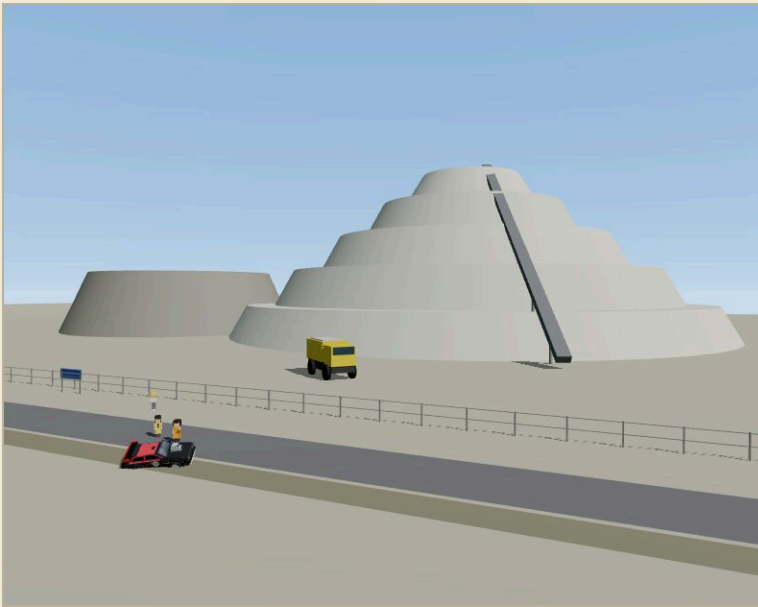
Pöljällä asuva eläkeläinen muistaa tien vielä hevoskyydin ajoilta. – Silloin tiellä tervehdittiin jokaista vastaantulijaa. Nyt siinä menee punainen Pökö sataa ja kuski heiluttaa ratin takaa. Tervehdin silti. Tapoja ei muuteta.

Ralliin on ehdotettu erikoiskoetta, joka kulkisi mahdollisimman tarkasti vanhaa tielinjaa. Ratatoimikunta pitää ideaa hyvänä mutta muistuttaa, että osa linjasta on nykyään pellon alla. – Tie on pellon alla, ja pello on lehmien alla. Siitä ei ajeta, sanoo Pöljän kirjeenvaihtaja Kyllikki Pippurinen.

TEOLLINEN SIILINJÄRVI

”Täällä tehdään kivistä leipää” – kaivosmies haluaa malmin peliin

Apatiittikaivos on vasta kahdeksan vuotta vanha, mutta se on jo Suomen suurin avolouhos. Kaivosmies Arvo Pasasen mielestä Suomirallin suurin puute on, ettei siinä voi ajaa malmia.

Lukijan kuva Kuuslahden suunnalta: kipsivuori, kuljetin, keltainen dumpperi, kaivosalueen aita – ja Pökö ojassa. ”Kaivosliikenne sujui normaalisti. Paikallinen ralliautoilija ei.” **Kuva: lukija**

SIILINJÄRVI KUUSLAHDEN SUUNNALLA maisema muuttuu. Peltöjen ja metsän takaa nousee kipsivuori, jota kyläläiset kutsuvat leikillään Siilinjärven Alpeiksi. Sen vieressä avautuu louhos, jonka pengermillä keltaiset dumpperit kulkevat kuin leikkiautot.

Tarina alkoi jo vuonna 1950, kun Siilinjärven ja Juankosken välisen radan rakennustöissä Kuuslahdesta löytyi apatiittia sisältävää malmia. Pitkään esiintymää pidettiin lähinnä kriisiajan varantona. Kun raakafosfaatin hinta nousi 1970-luvulla, kaivos alkoi kannattaa. Kunta osti Laukanrannalta maata, joka myytiin Rikkihappo Oy:lle, ja peruskiven muurasi maaliskuussa 1968 presidentti Urho Kekkonen itse. Harjakaisissa esiintyivät Esa Pakarinen ja Tapio Rautavaara.

Tehtaat käynnistyivät vuonna 1969, ja kaivos ja rikastamo vihittiin maaliskuussa 1980. Siilinjärvellä sanotaan yleisesti, että täällä tehdään kivistä leipää: apatiitista saadaan fosforia lannoitteisiin, ja lannoitteista kasvaa vilja.

Kaivosmies Arvo Pasanen ei puhu juuri muusta. Hän on lukenut Ylästön Sanomista jokaisen jutun Suomirallista ja on pettynyt. – Siinä pelissä on ufo, laskuvarjo ja pizzeria. Malmia ei ole grammaakaan. Pitäisi päästä ajamaan dumpperilla louhokselta murskaimelle. Se on oikeaa ajamista: neljäkymmentä tonnia kivikuormaa ja jarrut, joihin voi luottaa.

Pasasen mukaan kaivoksen tiet sopisivat ralliin erinomaisesti, mutta kaivosalueelle ei ole asiaa ilman lupaa, eikä sinne ajeta

piikkuautolla. Ratatoimikunta lupaa pysyä julkisilla teillä. – Aidan takaa saa katsoa, Pasanen sanoo. – Ja jos joku ajaa ojaan kaivostien varressa, me vedetään se ylös. Meillä on isommat koneet kuin hinausautossa.

Mantti Anttila kävi kaivoksen portilla mittaamassa työmatkaliikennettä. Vuoronvaihdon aikaan portista kulki hänen laskujensa mukaan 64 henkilöautoa, 3 linja-autoa ja yksi polkupyörä. – Polkupyöräilijän keskinopeus oli kaikista paras. Hän ei pysähtynyt kertaakaan.

Parko Markkinen on kehittänyt oman tuotteen: apatiittikiven paperipainoksi. – Siinä on fosforia, eli se on käytännössä leipää. Kahdeksan markkaa. Arvo Pasanen osti kolme.

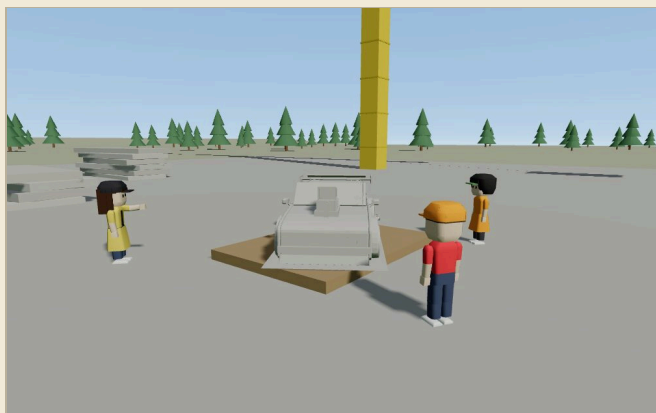
KAIVOS JA TEHTAAT LYHYESTI

- 1950: apatiittilöytö Juankosken radan rakennustöissä Kuuslahdessa
- 1968: peruskiven muuraa presidentti Urho Kekkonen
- 1969: rikkihappo- ja fosforihappotehtaat käyntiin
- 1972–1973: seoslannoite- ja typpihappotehdas
- Maaliskuu 1980: kaivos ja rikastamo vihittään
- Apatiitista tehdään lannoitteiden fosforia

TEOLLINEN SIILINJÄRVI

Tietokoneella tehdään jo betonia – nyt sillä ajetaan rallia

Siilinjärven harjut ovat antaneet soraa koko maakunnalle. Betonimestari Raimo Tikkasen mielestä ralliauto kannattaisi valaa betonista, koska silloin se ei kolhiintuisi.

Betoni-Pökö lavalla elementtitehtaan pihassa. Kolhuja ei tule, mutta 0–100 km/h -ajasta ei ole vielä mittaustulosta. Kuva: Siilin Sanomat

SIILINJÄRVI SUOMEN PISIN YHTÄMITTAINEN harjuno antoi Siilinjärvelle kasvot myös toisella tavalla: siitä on kaivettu soraa koko 1900-luvun. Ensinnä soraa kaivettiin Ahmon alueelta rautatien rakentamiseen, 1930-luvulla siltojen tarpeisiin ja 1950-luvulta lähtien teollisessa mittakaavassa.

Lujabetonin perusti Siilinjärvelle vuonna 1953 Feliks Isotalo. Paikka valittiin suurten soravarojen ja hyvien kulkuyhteyksien vuoksi. Kun 1960-luvulla rakennettiin kiivaasti, yhtiö alkoi valmistaa valmisselementtejä.

Ensimmäinen Siilinjärven elementtitalo valmistui vuonna 1970, ja toisen talon, As Oy Hiekkarinteen, asunnot myytiin kerrotun mukaan kahdessa minuutissa. Ajan sanonta kuului: jos taloa joutui markkinoimaan, siinä oli jotain vikaa.

Betonimestari Raimo Tikkanen on ollut tehtaalla kaksikymmentä vuotta. Hänen mielestään tietokone ei ole Siilinjärvelle mikään ihme. – Tehtaalla tietokone on jo osa työtä. Nyt kuulin, että Ylästössä tietokoneella ajetaan autoa ympäri kylää. Ihan hyvä harrastus, mutta kannattaisi tehdä jotain hyödyllistä. Vaikka laskea, paljonko soraa tarvitaan uuteen tiehen.

Tikkasella on myös idea. – Ralliautot kolhiintuvat jatkuvasti. Jos Pökö valettaisiin betonista, kolhuja ei tulisi. Lujuusluokka K40 ja rauditus. Auto painaisi noin neljä ja puoli tonnia, joten kiihtyvyys kärsisi, mutta seiniin osumisesta ei tarvitsisi enää välittää. Seinät kärsisivät.

Ratatoimikunta kiittää ehdotuksesta mutta ei aio toteuttaa sitä. Mantti Anttila laski kuitenkin betoni-Pökön huippunopeudeksi 31 km/h. – Alamäessä enemmän. Ylämäessä ei ollenkaan.

Soranotto on jättänyt kirkonkylään jälkensä: hiekkamonttuja, jyrkkiä penkkoja ja paljaita harjunrinteitä. Osa monttujen pohjista on jo otettu uuteen käyttöön – esimerkiksi Ahmon urheilualue rakennettiin vanhalle soranottopaikalle. Rallikuskeille montut ovat houkuttelevia, mutta Ratatoimikunta muistuttaa, että ne ovat yksityisiä työmaita. – Montussa ajetaan vain luvan kanssa, ja lupaa ei ole, sanoo Tikkanen.

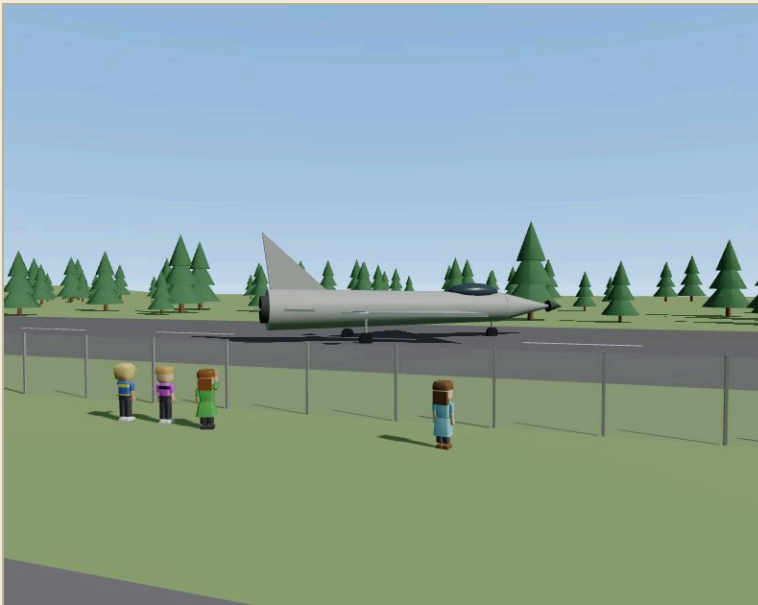
SORA JA BETONI

- 1900-luvun alku: soraa Ahmolta rautatien rakentamiseen
- 1930-luku: soranotto vilkastuu siltatöiden myötä
- 1953: Feliks Isotalo perustaa Lujabetonin
- 1959: Siilin Sora, parhaimmillaan 30 kuorma-autoa
- 1970: ensimmäinen elementtitalo Siilinjärvelle
- 1960-luvulta: soranotto Viitostien länsipuolelle

SOTILASILMAILU

Hävittäjät jyrisevät Rissalassa – Pöljän mopot jyrisevät ilman lupaa

Rissalan kenttä rakennettiin talvisodan kynnyksellä kylän päälle. Nyt siellä on Karjalan lennosto, ja hävittäjien äänen tuntee koko kunta. Melusta keskustellaan, mutta kyläkirjeenvaihtajalla on oma näkökulmansa.

Hävittäjä kiitotiellä Rissalassa. Kuvattu aidan takaa yleiseltä tieltä, jossa bongarit seisovat joka päivä. **Kuva: lukija**

RISSALA LYHYESTI

- 1936: ilmavoimat etsii Savosta kentän paikkaa
- Marraskuu 1939: rakennustyöt alkavat Jälänniemellä
- Kentän alle jää Rissalanrannan kylä – nimi jää
- 1942–1944: kenttä saksalaisten käytössä
- 1946: siviililentoliikenne alkaa
- 1960: Karjalan lennosto Rissalaan

SIILINJÄRVI KUN ILMAVOIMAT ETSI 1930-luvun lopulla Savosta lentokentän paikkaa, lentäjät ihastuivat Jälänjärven ja Juurusveden väliseen pitkään niemeen. Rakennustyöt alkoivat marraskuussa 1939, ja saman kuun lopulla syttynyt talvisota kiirehti töitä. Kiitoradat valmistuivat jo seuraavana keväänä. Kentän alle jäi Rissalanrannan kylä, ja kenttä sai sen nimen.

Jatkosodan aikana kenttä oli vuosina 1942–1944 saksalaisten käytössä. Sodan jälkeen Rissalaan jäi parakkikylä, jossa oli jopa oma elokuvateatteri ja vuoteen 1958 kansakoulu. Siviililiikenne alkoi vuonna 1946, ja vuonna 1960 Rissalaan saapui Karjalan lennosto, jonka juuret ulottuvat vuoteen 1918.

Hävittäjien ääni on osa siilinjärveläistä arkea. Kun kone nousee, puhe katkeaa kesken lauseen, ja kun ääni loppuu, lause jatkuu siitä mihin jäätiin. Osa asukkaista on valittanut melusta, ja asia on noussut esille kunnallisessa keskustelussa.

Pöljän kyläkirjeenvaihtaja Kyllikki Pippurinen suhtautuu meluun rauhallisesti. – Pöljän mopopojat pitävät iltaisin yhtä kovaa ääntä, ja niistä ei tehdä valtakunnallista asiaa. Hävittäjä sentään menee ohi minuutissa. Mopoja kuunnellaan koko kesä.

Suomirallin kannalta Rissala on houkutteleva. Kentän ympäristössä on metsäteitä, peltoaukeita ja vesistöjen välisiä kannaksia. Ratatoimikunta korostaa, että peliin tehdään vain yleisiltä

teiltä näkyvä ympäristö: aidat, opasteet ja ääni. – Lennoston sisäalueita emme piirrä. Taivaalla saa näkyä kone, ja sen äänen saa kuulla.

Lentokonebongari Teppo Tuovinen on seissyt kentän aidan takana kolmetoista vuotta. Hänen mielestään peliin pitäisi tulla ylilento juuri silloin, kun kuski on suoralla. – Kuski katsoo ylös, auto menee ojaan. Niin käy oikeastikin. Olen nähnyt sen kolme kertaa.

Mantti Anttila haluaisi tietää koneen nopeuden. – Jos Pökön huippunopeus on kolmoskaudella 193 km/h, ero hävittäjään on parhaimmillaan noin 2 000 km/h. Se on isoin delta, jonka olen koskaan nähnyt.

UUSI SIILINJÄRVI

Kasurilan rinteissä valot palavat – kunta haaveilee matkailusta

Kasurilan hiihtokeskus avattiin joulukuussa 1986. Toisena talvena rinteissä on jo tungosta, ja kunnanvaltuutettu Toivo Juntunen näkee Siilinjärvellä tulevaisuuden matkailukunnan.

Kasurilanmäki: valaistu rinne, hiihtohissi ja pieni kone mäen yllä. Mäki on kunnan korkein kohta, ja rinteiden valot näkyvät illalla Viitostielle asti. Kuva: Siilin Sanomat

SIILINJÄRVI KASURILA ON SIILINJÄRVEN vanhin pääkylä. Se mainitaan jo vuoden 1561 verollepanomaakirjassa, ja kunta perustettiin, lähes puolet uuden kunnan väestöstä asui Kasurilassa. Kylä antoi aikoinaan nimensä myös seurakunnalle. Nyt Kasurila on tunnettu uudesta asiasta: laskettelusta.

Kasurilan hiihtokeskus avattiin joulukuussa 1986 kunnan korkeimmalle kohdalle, Kasurilanmäelle. Rinteisiin vetävät hissit, ja illalla valot palavat. Hiihtokeskus on osa kunnan suurempaa suunnitelmaa: Siilinjärvestä halutaan matkailukunta. Puheissa ovat olleet myös golfkenttä Tarinaharjulle ja kylpylä.

Kunnanvaltuutettu Toivo Juntunen on hankkeen innokkaimpia puolestapuhujia. – Meillä on rinteet, harjumaaisema, järvet ja hyvät liikenneyhteydet. Jos Suomiralli tulee Siilinjärvelle, se on matkailuvaltti. Kuvitelkaa: kuski laskee aamulla Kasurilassa ja ajaa iltapäivällä rallia. Ja illalla Huvikummulle.

Talvisen Kasurilan parkkipaikka on kuin automessut: Ladoja, Saabeja, Volvoja ja muutama Toyota. Kahvilassa myydään kuumaa mehua ja munkkeja. Lapset harjoittelevat nappihissin kanssa, ja rohkeimmat nuoret rakentavat rinteen viereen hyppyreitä.

Ratatoimikunta harkitsee Kasurilaan erillistä talvista erikoiskoetta. Se kulkisi

parkkipaikalta metsätietä ympäri ja takaisin. Rinteessä ei ajeta. – Pökö ei ole moottorikelkka, eikä Kasurila ole Monte Carlo, muistuttaa Ratatoimikunta. – Vielä.

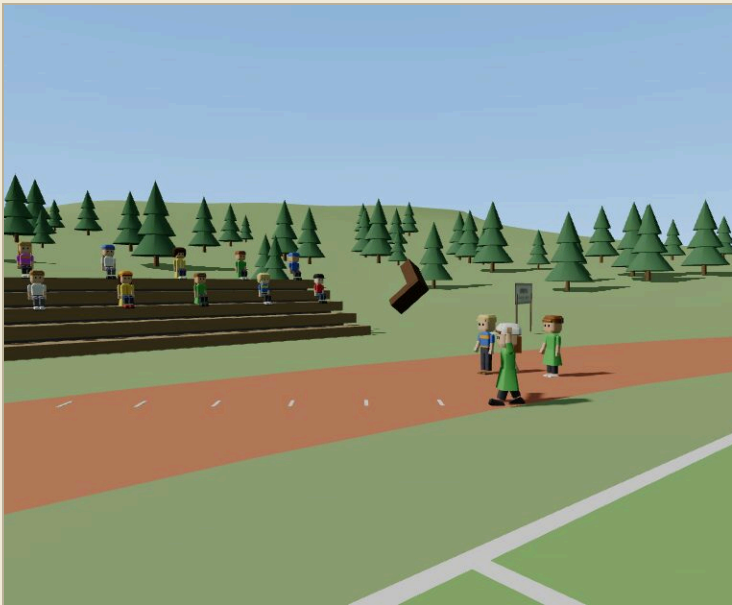
Mantti Anttila kävi testaamassa ankkurihissiä. – Nousunopeus on tasainen ja jarrutus hallittu. Hissi ajaa paremman linjan kuin puolet ennätyslistan kusseista.

Parko Markkinen on avannut parkkipaikan laitaan kojun, josta saa otsalamppuja, villasukkia ja kuumaa ES-juomaa. – Kuumana se ei anna tuplanopeutta, mutta lämmittää. 4,50 mk.

URHEILU

Ahmolla uusi kenttä, Ponnistus täytti 80 – ja lapikas lentää

Siilinjärven urheiluhistoria on täynnä ihmeellisiä tarinoita. Nyt urheilutoimittaja Kari Lehtinen haastaa rallikuskit vanhan kunnon kyläläjin pariin.

Ahmon kentällä lapikas lentää. Urheilualue rakennettiin vanhalle soranotto paikalle, ja kentän reunoja kiertävät penkat muistuttavat siitä yhä.

Kuva: Siilin Sanomat

SIILINJÄRVI SIILINJÄRVEN PONNISTUS perustettiin vuonna 1907. Jäseneksi pääsi 12 vuotta täyttänyt hyvämaineinen kansalainen. Alussa juoksut ja keihäänheitto suoritettiin maantiellä, koska autot eivät siihen aikaan häirinneet maantieurheilijaa. Ralliviikoilla sama sääntö ei päde.

Urheiluhistoria on täynnä tarinoita, joita ei voisi keksiä. Kesällä 1919 Lauri Soinin julistettiin juosseen 100 metrillä uuden maailmanennätyksen.

Tarkistusmittauksessa matka osoittautui 90 metrin mittaiseksi. Piirimestari Vilho Kelo harjoitteli harjulla paidatta, ja ohikulkija soitti poliisille: harjulla juoksi kuulemma mielenvikainen henkilö, joka heitteli seipäitä ja kiviä. Pöljän Tatu Nissinen teki pituushypyssä Suomen

ennätyksen tavalla, jota ei enää kilpailuissa nähdä: oikealla jalalla 6,35, vasemmalla 5,83, yhteensä 12,18 metriä.

Ponnistus kasvoi Pohjois-Savon suurimmaksi urheiluseuraksi. Pesäpallossa seura voitti miesten SM-hopeaa vuonna 1986, ja vuonna 1987 perustettiin Siilinjärven Pesis. Samana vuonna Ponnistus juhli 80-vuotista taivaltaan.

Uusin ylpeydenaihe on Ahmon urheilualue. Se rakennettiin vanhalle Santamäen soranotto paikalle, ja kentän ympärillä kohoavat penkat muistuttavat siitä, miten Siilinjärven maisema on syntynyt.

Radio Ylästön urheilutoimittaja Kari Lehtinen kuuli tarinan vanhasta

URHEILUVUODET

- 1907: Siilinjärven Ponnistus perustetaan
- 1919: ”maailmanennätys” 100 metrillä – matka oli 90 m
- 1926: Ponnistuksen ensimmäinen alajaosto Kuuslahteen
- 1986: Ponnistukselle pesäpallon SM-hopea
- 1987: Siilinjärven Pesis perustetaan
- 1987: Ponnistus täyttää 80 vuotta

kyläläijistä, lapikkaanheitosta, ja innostui heti. – Sähly on ohimenevä villitys, mutta lapikas on ikuinen. Haastan Suomalaisen kärkeä kiusat lapikkaanheittoon Ahmon kentällä. Katsotaan, heittääkö kierrosaika kauemmas kuin saapas.

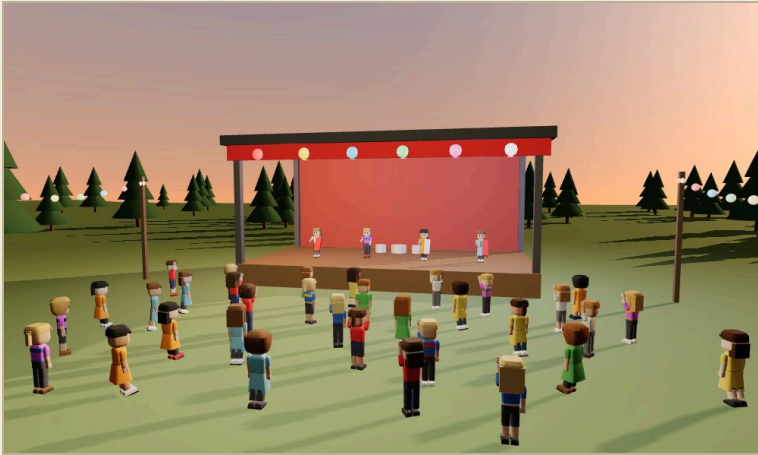
Mantti Anttila on jo laskenut, että lapikkaan lentorata riippuu heittokulmasta ja saappaan kosteudesta. – Kuiva lapikas lentää 20 prosenttia pidemmälle. Märkä lapikas on kuin pizza Pökössä: lisää massaa, ei jarruja.

Siilinjärvellä on muutakin. Kasurilassa lasketellaan, Toivalan Urheilijat pelaa jalkapalloa, Vuorelassa on oma seura ja jääkiekkokaukalo, ja Mantun kenttä on pesäpallon pyhättö. Urheilu kuuluu kuntaan yhtä paljon kuin kaivos ja harju.

NUORISO JA MUSIIKKI

Huvikumpu – Savon Tavastia odottaa SUOMIRALLI-iltaa

Huvikumpu avattiin toukokuussa 1980, ja siitä tuli nopeasti yksi Suomen tunnetuimmista keikkapaikoista. Nyt nuoret toivovat, että Ylästön oma Duststorm saapuisi Kalettomankankaalle.

Huvikummun lava lauantai-iltana. SUOMIRALLI-iltaa ei vielä ole – mutta nuoret toivovat sitä. Kuva: Siilin Sanomat

TANSSIPAIKAT

- 1921: Seurala (Manttu) – iltamat, tanssia 1,5 tuntia
- 1959: Kuilun Paviljonki Oikeakätisen lammen rannalle
- 1966–1976: Kuilun Pirtti talvipaikkana
- 1979: Huvikummun rakennustyöt alkavat
- Toukokuu 1980: avajaiset, yli 1 500 tanssijaa
- Kino Takala Asematiellä vuodesta 1960

SIILINJÄRVI SIILINJÄRVELLÄ ON TANSSITTU aina. Seuralan talossa eli nykyisellä Mantulla pidettiin iltamia, joihin piti kuulua näytelmä, jotta liput voitiin myydä ilman huviveroa. Tanssia sai olla puolitoista tuntia, illan lopussa. 1960-luvulla Kuilun Paviljongissa esiintyivät Danny, Juha Vainio ja Tapio Rautavaara, ja Kuilun Pirtillä myöhemmin Hurriganes ja Irwin Goodman.

Siilinjärven Hiihtoseura päätti 1970-luvun lopulla rakentaa uuden tanssilavan. Sopiva tontti löytyi Kalettomankankaalta, rakennustyöt alkoivat elokuussa 1979, ja avajaisia tanssittiin toukokuussa 1980. Paikalle tuli heti yli 1 500 ihmistä. Humpua ei kuitenkaan vetänyt, ja jo

avauskesän lopulla Huvikumpu siirtyi rokkiin. Ensimmäisenä rokkibändinä esiintyi Eppu Normaali, ja yleisöä tuli noin 800.

Nyt Huvikumpua pidetään yhtenä Suomen suosituimmista keikkapaikoista, Helsingin Tavastian veroisena. Lavalla on nähty kotimaisen rockin kermää ja ulkomaisia vieraita.

Huvikummun tiskijukka JP Kumpulainen sai kuulla Ylästön Duststormista ja sai idean. – SUOMIRALLI-ilta: Duststorm soittaa teknoa, ja valkokankaalla pyörii replay ennätyskierrroksesta Ylästö-TV:n kopterista kuvattuna. Parkkipaikalla saa ajaa haamua vastaan – kävellen.

Vuorelalainen Minna, 15, on samaa mieltä. – Siilinjärvellä on Huvikumpu, mutta ei omaa rallia. Ylästössä on ralli, mutta ei Huvikumpua. Yhdistetään ne.

Kunnanvaltuutettu Toivo Juntunen pitää ideaa kiinnostavana mutta kysyy, kuka maksaa sähköt. Parko Markkinen on jo vastannut: – Minä myyn lippuja, ES-juomaa ja korvatulppia. Sähköt maksaa myynti.

Elokuvat kuuluvat myös siilinjärveläiseen iltaan. Paavo Takala perusti Asematielle vuonna 1960 Kino Takalan, jossa on 272 paikkaa. Vuonna 1984 kinossa kävi 17 500 katsojaa – suunnilleen yhtä monta kuin kunnassa oli asukkaita.

KINO TAKALA

Asematie 12. Tällä viikolla: Uno Turhapuro – kaksoisagentti. Näytökset ti–su.

HUVIKUMPU

Lauantaina tanssit ja rokki Kalettomankankaalla. Linja-auto kirkonkylästä.

KORVATULPPIA

Pari 2 mk. Hävittäjille, Huvikummulle ja Pöljän mopuille. Parkon koju.

HISTORIA

Harjamäki ja Tarinaharju – sairaalat, jotka rakensivat kuntaa

Kaksi valtakunnallisesti merkittävää hoitolaitosta toi Siilinjärvelle työtä, osaamista ja rakennuksia, joita ihaillaan yhä. Lehti kertoo niiden historiasta asiallisesti.

Harjamäen sairaalan klassistinen päärakennus valmistui vuonna 1926. Suunnittelija oli aikansa johtava sairaala-arkkitehti Axel Mörne. Kuva on pelin pienoismalli. **Kuva: Siilin Sanomat**

SAIRAALAVUODET

- 1910: Tarinaharjun alue ostetaan
- 1911: ensimmäinen hirsiparantola
- 1926: Harjamäen sairaala vihittäin
- 1931: Tarinaharjun pääsairaala
- 1961: Kevättömän sairaala
- 1971: Tarinaharju yleissairaalaksi
- 1981: sairaalamuseo Tarinaharjuun

SIILINJÄRVI TARINAHARJUN HISTORIA ALKAA vuodesta 1908, jolloin Kuopiossa perustettiin Pohjois-Savon Keuhkotaudin vastustamisyhdistys. Paikkaa parantolalle etsittiin hiihtäen. Lääkärit pistäytyivät lämmittelemään pieneen mökkiin, jota kyläläiset kutsuivat asukkaansa puheliaisuuden vuoksi Tarinan mökiksi. Lähtiessä eräs lääkäristä totesi: ”Olipa siinä tarinainen harju.” Nimi jäi.

Yhdistys osti alueen vuonna 1910, ja ensimmäinen, hirrestä rakennettu parantola valmistui seuraavana vuonna. Arkkitehti Eino Forsmanin suunnittelema viisikerroksinen pääsairaala valmistui vuonna 1931. Sotavuosina parantola toimi sotasaaralana. Keuhkotautiparantolana Tarinaharju toimi vuoteen 1971, jolloin tuberkuloosi oli Suomessa jo lähes

voitettu, ja sairaala siirtyi Kuopion keskussairaalan kuntainliiton omistukseen. Ylilääkärin entisessä asunnossa on vuodesta 1981 toiminut sairaalamuseo.

Harjamäen sairaalan synty ajoittuu marraskuuhun 1921, jolloin päätettiin perustaa Kuopion läänin läntisten kuntien yhteinen piirimielisairaala. Harjamäen tila ostettiin vuonna 1924, ja päärakennuksen rakennustyöt alkoivat tammikuussa 1925. Paikalliset ihmettelivät montun kokoa. Sairaala vihittiin lokakuussa 1926.

Tilat kävivät nopeasti pieniksi. Vuonna 1939 valmistui Naistaloksi kutsuttu laajennus, vuonna 1959 uusi päärakennus ja vuonna 1961 pitkäaikaishoidon Kevättömän sairaala. Työ ja maatalous olivat osa kuntoutusta, ja sairaala oli

pitkään lähes omavarainen yhteisö omine kauppoineen, posteineen ja harrastuksineen. Parhaimmillaan Harjamäki työllisti noin 600 ihmistä.

Suomirallin kannalta sairaala-alueet ovat ennen kaikkea maisemaa: puistoja, vanhoja rakennuksia ja henkilökunnan asuntoja. Kauden 4 rata kulkee yleistä Harjamäentietä sairaala-alueen ohi, mutta alueen pihuille ja puistoihin ei ajeta. – Siellä tehdään tärkeää työtä. Rallilla ei ole siellä mitään tekemistä, sanoi Ratatoimikunnan edustaja.

Ainoa kysymys koski opasteita. Sairaala-alueelta löytyi vuodelta 1962 kyltti, jossa luki NOPEUS 15 KM/H. Kyltti on edelleen voimassa. Mantti Anttila kävi mittaamassa ja totesi, että kävelijöistä yksikään ei ylittänyt nopeusrajoitusta.

MUISTATKO KUILUN PIRTIN?

Siilin Sanomat kerää lukijoiden muistoja kunnan vanhoista tanssipaikeista. Kirjoita toimitukseen.

SIILIN SANOMAT KYSYY

Onko sinulla vanhoja valokuvia Asematieltä tai asemalta? Lainaamme ja palautamme.

PELAAJA TEKEE LEHTEÄ

Lähetä kuvasi – juttu syntyy siitä, mitä kuvaat

Siilin Sanomat ei vain kerro rallista, vaan elää sen mukana. Kauden 4 suunnitelmissa pelaaja voi kuvata Siilinjärveä, ja lehti tekee kuvasta jutun. Kuvan sisältö ratkaisee, millainen juttu siitä tulee.

Lukija kuvaa Pököä niityn laidalta. Jokainen kuva on mahdollinen uutinen. Kuva: Siilin Sanomat

SIILINJÄRVI YLÄSTÖN SANOMISSA KUVAT OTTI lehden oma toimitus. Siilinjärvellä kameran saa myös pelaaja. Ajatus on yksinkertainen: kun pelaaja pysähtyy ja ottaa kuvan, lehti tunnistaa, mitä kuvassa on ja missä se on otettu, ja kirjoittaa kuvan ympärille jutun.

Paikka antaa jutulle aiheen ja kuvan sisältö näkökulman. Kaivosalueen julkiselta tieltä otettu kuva tuottaa jutun teollisuudesta. Jos kuvassa näkyy myös Pökö katollaan ojassa, juttu kääntyy toiseksi: ”Kaivosliikenne sujui

normaalisti – paikallinen ralliautoilija ei.” Jos pelaaja onnistuu ikuistamaan hävittäjän Rissalan yllä, kuva päättyy ilmailuaukeamalle. Kasurilan valaistut rinteet tuottavat matkailujutun.

Lehti on samalla kylän muisti. Kuvat säilyvät arkistossa, ja vanhoista kuvista syntyy myöhemmin juttusarjoja, kuten Vanhan tien varrelta. Parhaat kuvat pääsevät kanteen.

Kuvaamisella on sääntönsä. Lennoston sisäalueita, kaivoksen työmaata ja

sairaaloiden sisätiloja ei pelissä ole, joten niitä ei voi kuvatakaan. Julkiset tiet, maisemat, kylänraitit ja oma Pökö ovat vapaata riistaa.

Mantti Anttila on jo kysynyt, tallentuuko kuvaan myös nopeus, vaihde ja ohjauskulma. Leena Lukkari Säästöpankista toivoo, että kuvat numeroidaan juoksevasti. Parko Markkinen myy filmirullia: 24 kuvaa, kaksitoista markkaa, kehitys erikseen.

KUVASTA JUTTU – ESIMERKKEJÄ

- **Kaivosalue aidan takaa** → juttu teollisuuden kasvusta
- **Pökö ojassa kaivostien varressa** → ”Kaivosliikenne sujui normaalisti – paikallinen ralliautoilija ei”
- **Kasurilan rinteet illalla** → matkailujuttu
- **Hävittäjä Rissalan yllä** → ilmailujuttu, kuva ilmailuaukeamalle
- **Huvikummun parkkipaikka** → nuorisojuttu
- **Pöljän pysäkki** → Vanhan tien varrelta -sarja

KUVAKILPAILU

Paras lukijan kuva julkaistaan kannessa. Toimitus valitsee kerran viikossa.

FILMIÄ

24 kuvaa 12 mk, kehitys erikseen. Parkon koju, Asematie.

KUVA ARKISTOON

Kaikki kuvat säilytetään kylän muistiin. Vanhan tien varrelta -sarja käyttää niitä.

KAUDEN 4 HAHMOT

Siilinjärveläiset Suomirallissa

Lehden vakiohahmot ovat keksittyjä, mutta ne elävät oikeassa Siilinjärvessä. Ylästön tutut Mantti Anttila, Parko Markkinen ja Leena Lukkari tulevat mukaan kylään.

Arvo Pasanen
Kaivosmies, Kuuslahti. Puhuu vain apatiitista. Haluaa peliin dumpperin ja malmikuorman. "Täällä tehdään kivistä leipää."

Raimo Tikkanen
Betonimestari. Pitää tietokonetta työkaluna, ei leluna. Ehdottaa betoni-Pököä. "Kolhuja ei tule. Seinät kärsii."

Kyllikki Pippurinen
Pöljän kyläkirjeenvaihtaja. Muistaa Sandelsin, mopot ja sen, ettei Pöljästä tullut Pippurilaa.

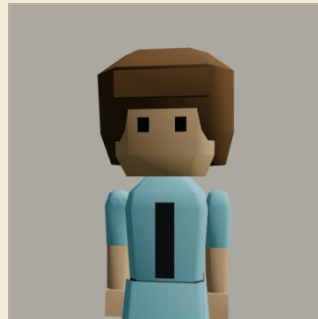
Toivo Juntunen
Kunnanvaltuutettu. Näkee kaikessa matkailuvaltin. Kysyy aina ensin, kuka maksaa sähkö.

Teppo Tuovinen
Lentokonebongari, 13 vuotta Rissalan aidalla. Haluaa peliin ylilennon juuri suoralle.

JP Kumpulainen
Huvikummun tiskijukka. Unelmoi SUOMIRALLI-illasta, jossa Duststorm soittaa ja replay pyörii.

Minna, 15
Vuorelalainen nuori. "Ylästössä on ralli mutta ei Huvikumpua. Yhdistetään ne."

Mantti & Parko
Tutut Ylästöstä. Mantti mittaa kaiken, Parko myy kaiken. Molemmat ovat jo Siilinjärvellä.

HAHMOJEN ÄÄNI ON SAMA KUIN YLÄSTÖN SANOMISSA: KUIVAA HUUMORIA, lyhyet lauseet ja repliikit ajatusviivalla. Kukaan ei ole ilkeä. Kaivosmies on ylpeä kaivoksestaan, betonimestari betonistaan ja pöjläläinen Pöljästään.

Oikeat historialliset henkilöt – kuten Lujabetonin perustaja Feliks Isotalo, Huvikummun puuhamies Leo Miettinen tai Kino

Takalan Paavo Takala – mainitaan vain historiallisissa yhteyksissä ja asiallisesti. Heidän suuhunsa ei laiteta keksittyjä repliikkejä.

Pelaajista kirjoitetaan kuten Ylästössäkin: ennätyslistan nimimerkit voivat päätyä lehteen, kun he tekevät jotain huomionarvoista. Sairaaloista ja niiden potilaista ei vitsailla.